

Advies nr. 94/2021 van 14 juni 2021

Betreft: Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 2 april 2003 houdende vaststelling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt opgesteld, herbevestigd, herzien of ingetrokken en het koninklijk besluit van 27 april 2007 tot regeling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt geregistreerd en via de diensten van het Rijksregister aan de betrokken artsen wordt meegedeeld (CO-A-2021-110)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, ontvangen op 20 mei 2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 14 juni 2021 het volgende advies uit:

I. VOORWERPVAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De federale regering, hierna "de aanvrager" genoemd, vraagt de Autoriteit om advies over de artikelen 2 en 3 van het ontwerp van koninklijk besluit van 2 april 2003 *houdende vaststelling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt opgesteld, herbevestigd, herzien of ingetrokken en het koninklijk besluit van 27 april 2007 tot regeling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt geregistreerd en via de diensten van het Rijksregister aan de betrokken artsen wordt meegedeeld* (hierna "het ontwerp").

Context

2. Het onderhavige ontwerpbesluit wijzigt het koninklijk besluit van 27 april 2007 en geeft uitvoering aan artikel 4 van de wet van 28 mei 2002 betreffende euthanasie.
3. Op grond van artikel 4 van deze wet kan elke wilsbekwame meerderjarige of ontvoogde minderjarige vooraf een wilsverklaring inzake euthanasie opstellen voor het geval hij of zij niet langer in staat is zijn of haar wil kenbaar te maken en zich in een situatie bevindt waarin euthanasie wettelijk zou kunnen worden uitgevoerd.
4. De wet betreffende euthanasie delegeert aan de Koning de taak om de modaliteiten te bepalen voor het indienen, bijhouden, bevestigen, intrekken en meedelen van de verklaring aan de betrokken artsen, via de diensten van het Rijksregister.
5. De volgende Koninklijke Besluiten werden aldus aangenomen:
 - Koninklijk besluit van 2 april 2003 houdende vaststelling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt opgesteld, herbevestigd, herzien of ingetrokken.
 - Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot regeling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt geregistreerd en via de diensten van het Rijksregister aan de betrokken artsen wordt meegedeeld.
6. Over deze twee besluiten heeft de rechtsvoorganger van de Autoriteit reeds adviezen uitgebracht (advies nr. 39/2002 van 16 september 2002 voor het eerste, advies nr. 15/2005 van 19 oktober 2005 en advies nr. 59/2013 van 27 november 2013 voor het tweede).

7. In deze adviezen werden reeds verschillende gegevensverwerkingen geanalyseerd en becommentarieerd, waaronder het verzamelen en registreren door de gemeente van de gegevens die zijn opgenomen in een voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie.
8. ***Voor wat betreft het ontwerp dat voor advies is voorgelegd, heft artikel 2, paragraaf 2 van artikel 4 op van het Koninklijk besluit tot regeling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt geregistreerd en via de diensten van het Rijksregister aan de betrokken artsen wordt meegedeeld, meer bepaald:***

"§2. De wilsverklaring bedoeld in artikel 1 die als basis diende voor de registratie, wordt door het betrokken gemeentebestuur overgemaakt aan het directoraat-generaal Organisatie Gezondheidszorgvoorzieningen van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu die deze bewaart."

9. Artikel 3 van het ontwerp vervangt artikel 5 van dit besluit.

Art. 5 van het besluit (voor de wijziging door het ontwerp)

« § 1. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu stuurt onverwijld, via tussenkomst van het Rijksregister, voor elk bericht dat ze ingevolge artikel 1, § 1, ontvangt, aan het betrokken gemeentebestuur, als ontvangsbewijs, een document waarin de gegevens die in haar databank zijn opgenomen, worden weergegeven. Eveneens bevat bedoeld document met het oog op de overmaking ervan aan de betrokkenen zoals bedoeld in § 2, informatie omtrent de identiteit van de verantwoordelijke voor de verwerking, de manier van de verwerking, de doeleinden van de verwerking, het bestaan van een recht op toegang en verbetering en de ontvangers van de gegevens.

§ 2. Aan de betrokkene wordt door het betreffende gemeentebestuur vervolgens, naast een door de gemeenteambtenaar gevisieerd afschrift van de aangeboden wilsverklaring, een afschrift van het in § 1 bedoelde document afgegeven.

Indien de registratie niet op verzoek van de betrokkene zelf gebeurde of indien de registratie niet onmiddellijk kan gebeuren worden beide afschriften aan de betrokkene binnen 15 dagen opgestuurd.

Artikel 5 van het besluit (zoals gewijzigd door artikel 3 van het ontwerp)

"§ 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand verstrekt de betrokkene een ontvangstbevestiging op papier, die de in de gegevensbank opgeslagen gegevens bevat, alsook de identiteit van de verantwoordelijke voor de verwerking, de verwerkingsmethode, de

doeleinden van de verwerking, het bestaan van een recht van toegang en rectificatie en de bestemmingen van deze gegevens. In het ontvangstbewijs wordt ook de rechtsgrondslag voor de registratie vermeld, met name artikel 6.1.e van de Algemene Verordening inzake gegevensbescherming nr. 2016/679.

De schriftelijke verklaring waarop de registratie is gebaseerd, wordt aan de betrokkene verstrekt.

§ 2. Indien de registratie niet op verzoek van de betrokkene is gebeurd of indien de registratie niet onmiddellijk kan plaatsvinden, worden het ontvangstbewijs en de verklaring binnen 15 dagen aan de betrokkene toegezonden.

II. REIKWIJDTE VAN ONDERHAVIG ADVIES

10. Wat de verwerking van persoonsgegevens betreft, voegen de wijzigingen als ingevoerd door het ontwerp alleen een modaliteit toe aan of verwijderen zij een modaliteit uit een reeds geregelde verwerking. Het verzamelen en registreren van gegevens door de gemeente in het kader van een voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie is reeds geregeld bij *Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot regeling van de wijze waarop de wilsverklaring inzake euthanasie wordt geregistreerd en via de diensten van het Rijksregister aan de betrokken artsen wordt meegedeeld*.
11. Het advies van de Autoriteit beperkt zich tot een analyse van de wijzigingen die het ontwerp introduceert.

III. TEN GRONDE

A. Verwijzing naar eerdere adviezen met betrekking tot het legaliteitsbeginsel

12. Aangezien dit niet het voorwerp is van dit advies en het reeds door zijn rechtsvoorganger is geanalyseerd, komt de Autoriteit niet terug op de rechtmatigheid van de gegevensverwerking waarop de wijzigingen van het ontwerp betrekking hebben, namelijk het verzamelen en registreren door de gemeenten van een voorafgaande wilsverklaring

B. Commentaar op de toevoeging en schrapping van een modaliteit aan de bestaande gegevensverwerking

13. De wijzigingen die zijn ingevoerd met de artikelen 2 en 3 van het ontwerp schaffen de toezending af van de wilsverklaring aan het directoraat-generaal Organisatie Gezondheidsvoorzieningen van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, alsook de bewaring ervan en de toezending van een ontvangstbewijs aan de gemeente door diezelfde dienst.
14. Uit de euthanasiewet blijkt dat het belangrijkste voordeel van een voorafgaande wilsverklaring is dat dit een document oplevert dat, zo nodig, kan worden gebruikt om zich te verzetten tegen de adviezen van de familieleden of de huisarts, die om redenen van persoonlijke overtuiging of belang twijfelachtig kunnen zijn¹.
15. De Autoriteit begrijpt dat er in feite voor wordt gekozen dat de wilsverklaring bij de burger worden opgeslagen. Deze komt in de plaats van het bewaren bij het Directoraat-generaal Organisatie Gezondheidszorgvoorzieningen van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.
16. Daartoe wordt bovengenoemde gegevensmededeling in het ontwerp geschrapt. De Autoriteit wijst erop dat de beperking van de toegang tot gegevens voor derden tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden in de lijn ligt van het beginsel van de minimale gegevensverwerking.
17. Voorts lijkt het mechanisme van het opslaan van een kopie en een ontvangstbevestiging van de betrokkene te voldoen aan het bovengenoemde doel van de verwerking.
18. In het licht van al deze overwegingen heeft de Autoriteit geen opmerkingen over de wijzigingen dat het ontwerp invoert.

¹ Deze rechten van de verklarende persoon worden vermeld, met name door de arts die weigert euthanasie uit te voeren, te verplichten het medisch dossier aan een andere arts over te dragen (art. 14 van de wet).

**OM DIE REDENEN,
stelt de Autoriteit vast,**

dat de ontwerptekst in het licht van de bepalingen van de AVG en de WVG geen enkele wijziging behoeft.

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum